

ISSN:1306-3111
e-Journal of New World Sciences Academy
2007, Volume: 2, Number: 2
Article Number: B0002

HEALTH SCIENCES

TURKISH (Abstract: ENGLISH)

Received: January 2007

Accepted: April 2007

© 2007 www.newwsa.com

Tuncay Sevindik

Güllü Yeşil

Feyza Sevindik

Yasemin Açık

University of Firat

tsevindik@firat.edu.tr

Elazığ-Türkiye

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE BENLİK SAYGISI İLE ÖZ-ETKİLİLİK YETERLİK
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

ÖZET

Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmanın amacı; öğrencilerin Benlik Saygısı ve Öz-Etkililik Yeterlik (ÖEY) düzeylerini, bunlara etki eden faktörleri ve aralarındaki ilişkiyi belirlemektir. Benlik saygısının öz etkililik yeterlilik düzeyini etkilediği bulunmuştur. Öğrencilere ve ailelere benlik saygısını gelişimini ve artırıcı faktörleri gösteren broşürlerin dağıtılması ve eğitimin verilmesi öz etkililik yeterlilik düzeyini artıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Öz Etkililik-Yeterlilik, Benlik Saygısı,
Üniversite Öğrencileri

**THE RELATIONSHIP BETWEEN SELF-EFFICACY-SUFFICIENCY AND
SELF-ESTEEM OF THE UNIVERSITY STUDENTS**

ABSTRACT

The purpose of this study which is descriptive is to determine the students' level of self-efficacy-sufficiency (SES), the differences between the departments and the effects of these results on self-esteem. It was found that self esteem affects on level of SES. That the brochures which introduce development of self esteem are distributed to the students and their families will increase the SES level.

Keywords: Self Efficacy-Sufficiency, Self Esteem,
University Students

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Benlik kavramı, bireyin kendisini değerlendirmesi sonucu ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumudur. Her insanın ulaşmak istediği bir benlik kavramı vardır. İnsanın yaşamı boyunca harcadığı bu tüm çabaları, özlediği ve kendine yakıştırdığı benlik kavramını geliştirmeye yöneliktir [1]. Düşük benlik saygısı; kişide anksiyete, depresyon, stres duygularını artırarak kişiler arası ilişkilerin bozulmasına yol açmaktadır. Ayrıca düşük benlik saygısının iş ve akademik performansın azalması ve alkol-madde bağımlılığı gibi riskleri vardır [2].

Eğitimin amaçlarından birisi de bireyin kendi benliğine karşı daha gerçekçi ve olumlu bir tutum edinebilmesine yardımcı olmaktır. Bu nedenle adölesanlarda bu yönde geliştirilecek benlik kavramı onun kendi benliğini değerli ve yeterli bulma duygularıyla yakından ilişkilidir. Kendini tanıyan ve kabullenen bireylerin ilişkilerinde daha duyarlı, hoşgörülü ve bağımsız davranabilen, yaşamı daha anlamlı bulabilen ve diğer insanları daha rahat kabullenen kişiler oldukları bilinmektedir [3]. Çam ve arkadaşlarına göre, hemşirelik eğitiminin, öğrencilere hemşirelik mesleğini kazandırmayı amaçlayan planlı bir eğitim programı olduğunu ve öğrencilerin benlik saygısının gelişiminde, okul yaşantısının, yaşadığı ortamın, eğitimin ve eğitim sürecinin etkili olduğunu belirtmişlerdir [4].

İnsan davranışları üzerinde etkili bilişsel faktörlerden birisi olan öz-etkililik-yeterlik (ÖEY); ilk kez 1977 yılında Albert Bandura tarafından ileri sürülmüştür. ÖEY; bireyin belli bir davranışı başarılı bir şekilde yapabileceğine ilişkin kendisi hakkındaki yargısı, inancı olarak tanımlanır. Öz-etkililik-yeterlik; bireyin nasıl hissedeceği, düşüneceği ve davranacağını belirleyen önemli bir özelliğidir. Düşük öz-etkililik hissi depresyon, anksiyete ve çaresizlikle birliktedir. Yüksek öz-etkililik hissini taşıyan bireyler ise daha karmaşık ve riskli görevleri seçerek hedeflerini yüksek tutarlar ve bu hedeflere ulaşmak için azimle çalışırlar [5]. Öz-etkililik-yeterlik, sosyal öğrenme kuramının temel bileşenlerinden birisidir [6]. Davranış değişimi, kişisel bir kontrol duygusuyla kolaylaşır. Eğer bireyler bir problemi çözebileceklerine inanırlarsa, bu problemi çözmeye ve bu kararı almaya daha yatkın hale gelirler. Bir olayın çözümünde etkili olabileceğine inanan bir kişi daha aktif ve daha etkin davranabilir ve kendisine daha fazla güvenir. Bu "yapabilme-becerebilme" algısı, bireyin olayları kontrol altına alabilme duygusu olarak yansır [7].

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICATION)

Bu çalışmada, sosyo-demografik özellikler ile benlik saygısı ve öz-etkililik arasındaki ilişkinin incelenmesi planlanmış ve benlik saygısı ile ÖEY arasında nasıl bir ilişkinin var olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin ÖEY ve benlik saygısını etkileyen etkenlerin belirlenmesi, daha sonra bu etkenlerle ilgili girişimlerde bulunabilme olanağı sağlayacaktır. ÖEY ve benlik saygısı yüksek, hemşire ve sağlık memurlarının vereceği sağlık hizmeti, daha nitelikli ve daha profesyonel yaklaşımları içerebilecektir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM (MATERIAL AND METHOD)

Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmanın evrenini, Fırat Üniversitesi Elazığ Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik ve Sağlık Memurluğu Bölümü öğrencilerin tamamı (320 kişi) oluşturmaktadır. Örneklem seçimi yapılmamış, öğrencilerin hepsinin çalışma kapsamına alınması hedeflenmiş, fakat verilerin toplandığı günlerde dershanede olan ve gönüllü olarak çalışmaya katılan 233 öğrenci araştırma grubunu oluşturmuştur.

Öğrencilere araştırmacılar tarafından literatüre dayanılarak hazırlanan anket formu uygulanmıştır. Anket uygulama öncesinde öğrencilere araştırmacılar tarafından, araştırmacının amacı ile ilgili eğitim yapılmış öğrencilerin yazılı izinleri alınmıştır. Ortalama anketi doldurma süresi otuz dakikadır. Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, medeni durumu, anne-baba eğitimi, kredi alma durumu gibi sosyo-demografik özelliklere ilişkin on soru bulunmaktadır. İkinci bölümde Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri, üçüncü bölümde de Öz-Etkililik Yeterlilik Ölçeği yer almaktadır.

3.1. Öz-Etkililik-Yeterlilik Ölçeği (ÖEYÖ) (Scale Of Self Efficacy-Sufficiency)

1982 yılında Sherer ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş ve 1999 yılında Gözüm ve Aksayan tarafından geçerlilik-güvenirliliği yapılarak Türkçe'ye uyarlanmıştır [8]. 5'li likert tipi bir öz-değerlendirme ölçeğidir. 23 maddelik ölçekte, her bir madde için;

- 1-"beni hiç tanımlamıyor",
- 2-"beni biraz tanımlıyor",
- 3-"kararsızım",
- 4-"beni iyi tanımlıyor",
- 5-"beni çok iyi tanımlıyor"

seçeneklerinden birisinin işaretlenmesi istenmektedir. Her madde için verilen puan esas alınmaktadır. Ancak 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20, 22. maddeler ters yönde puan almaktadırlar. Böylece ölçekten en az 23, en fazla 115 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan toplam puanını yüksek olması, bireyin ÖEY algısının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin dört alt faktörü vardır. Bunlar:

- 1-Davranışa başlama; 2, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 22. maddeyi,
- 2-Davranışı sürdürme; 4, 5, 6, 7, 10, 16, 19. maddeyi,
- 3-Davranışı tamamlama; 3, 8, 9, 15, 23. maddeyi,
- 4-Engellerle mücadele; 1, 13, 21. maddeyi içermektedir.

3.2. Coopersmith Benlik Saygısı Envanteri (Inventory of Coopersmith Self Esteem)

Stenley ve Coopersmith tarafından 1975 yılında geliştirilen, kişinin çeşitli alanlarda kendisi hakkındaki tutumunu değerlendirmek üzere kullanılan bir ölçme aracıdır. Bu ölçme aracı "benim gibi" ya da "benim gibi değil" biçiminde işaretlenebilen 25 cümleden oluşmaktadır. Bu cümlelerde kişinin hayata bakış açısı, aile ilişkileri, sosyal ilişkileri ve dayanma gücü ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Benlik Saygısı Envanteri'nin değerlendirilmesinde, ölçekteki 1, 4, 5, 8, 9, 14, 19 ve 20.maddeler "benim gibi" olarak işaretlenirse puan; 2, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24 ve 25. maddeler "benim gibi değil" olarak işaretlenirse "1 puan", bunlara uygun biçimde yanıt verilmezse "0 puan" verilmektedir. Ölçekten elde edilen puan, "ham puan" olarak değerlendirilir. Bu sayı 4 sayısı ile çarpılarak deneğin aldığı "gerçek puan" olarak gösterilir. Ölçekte 25 madde bulunduğundan, her ölçekten elde edilen gerçek toplam puan değeri 0 ile 100 puan arasında değişebilmektedir. Deneğin ölçekten almış olduğu puan; 10-30 puan arasında ise düşük, 30-70 puan arasında ise orta ve 70-100 puan arasında ise yüksek benlik saygısı grubunda yer aldığını göstermektedir.

Verilerin değerlendirilmesi ve hata kontrolleri SPSS 10.0 programında yapılarak, veri analizinde yüzde dağılımları ki kare, t-test ve varyans analizi kullanılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Çalışmaya alınan öğrencilerin %55,8'inin 21-24 yaş grubunda olduğu, %52,8'nin hemşirelik bölümünde okuduğu, %60,1'nin kız öğrenci olduğu, %74,2'sinin düz liseden mezun olduğu, %75,5'nin ilde yaşadığı, %80,7'sinin çekirdek aileye sahip olduğu, %38,6'sının anne eğitiminin ilköğretim düzeyinde olduğu, %60,9'nun harç kredisi aldığı, %57,9'nun öğrenim kredisi aldığı bulunmuştur. Öğrencilerin demografik değişkenlerine ilişkin dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya alınan öğrencilerin bazı demografik özelliklerini
(Table 1. Distribution of socio-demographic variables of selected students)

	Sayı	%
Yaş (n= 233)		
17-20	72	30,9
21-24	130	55,8
25 ve üzeri	31	13,3
Bölüm (n=230)		
Hemşirelik	123	52,8
Sağlık Memurluğu	107	45,9
Cinsiyet (n=233)		
Kız	140	60,1
Erkek	93	39,9
Mezun Olunan okul (n=233)		
Düz lise	173	74,2
Sağlık meslek lisesi	30	12,9
Süper lise	30	12,9
Yaşadığı Yer (n=233)		
İl	176	75,5
İlçe	37	15,9
Köy	20	8,6
Aile Tipi (n=233)		
Çekirdek	188	80,7
Geniş	45	19,3

Çalışmaya alınan öğrencilerin benlik saygısı puanlarına göre bazı sosyo-demografik özelliklerinin dağılımı incelendiğinde sınıf, cinsiyet, anne eğitimi ve kredi alma durumu ile benlik saygısı puanları arasında anlam bulunamazken, aile tipi ile benlik saygısı puanı arasında anlamlılık bulunmuştur ($P<0,05$). Aile tipinden çekirdek aileye sahip öğrencilerin benlik saygısı puan ortalaması $73,02\pm 14,29$, geniş aileye sahip öğrencilerin benlik saygısı puan ortalaması ise $67,92\pm 19,37$ olarak bulunmuştur (Tablo.2). Benlik saygısı puanı ile baba eğitimi arasında anlamlı bir sonuç çıkmamasına karşın ($P=0,06$), yapılan LSD analizinde babası okur-yazar olmayan öğrencilerle, ilkokul, lise ve üniversite mezunu olan öğrenciler arasında anlamlılık bulunmuş ve babası okur-yazar olmayan öğrencilerin benlik saygısının düşük olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Çalışmaya alınan öğrencilerin benlik saygısı puan ortalamalarına göre bazı demografik özellikleri
(Table 2. Distribution of socio-demographic features of selected students regarding their points of self-esteem)

Değişkenler	Benlik Saygısı Puanı	P Değeri
Sınıf		
1.	70,40±17,70	
2.	71,08±16,71	P=0,476
3.	72,00±14,32	F=1,355
4.	75,85±13,55	
Cinsiyet		
Kız	73,11 ±16,67	P=0,251
Erkek	70,65 ±14,73	t=1,151
Anne Eğitimi		
Okuryazar değil	69,86 ±16,95	
Okuryazar	69,71 ±18,06	P=0,158
İlköğretim	74,67 ±14,64	F=1,746
Lise	74,20 ±10,18	
Baba Eğitimi		
Okuryazar değil	60,44 ±22,13	
Okuryazar	68,77 ±17,66	P=0,06
İlköğretim	72,57 ±15,48	F=2,214
Lise	73,19 ±16,00	
Yüksek okul	76,11 ±15,95	
Kredi Alma Durumu		
Alıyor	72,48 ±14,29	P=0,858
Almıyor	72,09 ±17,65	t=0,180
Aile Tipi		
Çekirdek	73,02 ±14,95	P<0,05
Geniş	67,91 ±19,37	T=1,909

Tablo 3'de öğrencilerin okudukları bölüm ile benlik saygısı derecelerinin sayı ve yüzdeleri verilmiştir. Hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri, sağlık memurluğu bölümünde okuyan öğrencilere göre yüksek bulunmuş ve sonuç anlamlı çıkmıştır (P=0.034).

Tablo 3. Çalışmaya alınan öğrencilerin okudukları bölümlere göre benlik saygısı dereceleri (n=233)
(Table 3. Distribution of self esteem degrees of selected students regarding their departments)

Benlik Saygısı Derecesi	Okuduğu Bölüm				Toplam	
	Hemşirelik		Sağlık Memurluğu		Sayı	%
	Sayı	%	Sayı	%		
Düşük	3	2,4	2	1,9	5	2,2
Orta	37	30,1	50	46,7	87	37,8
Yüksek	83	67,5	55	51,4	138	60,0
Toplam	123	100	107	100	230	100

P=0.034

Tablo 4'de öğrencilerin ÖEY Ölçeği toplam puan ortalamasının 82,66 olduğu, alt gruplara bakıldığında, davranışa başlama 29,85; davranışı sürdürme 26,47; davranışı tamamlama 17,63; engellerle mücadele 9,21 olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Çalışmaya alınan öğrencilerin öz-etkililik yeterlilik ölçeğinden aldıkları toplam ve alt grup puan ortalamaları (n=233)
(Table 4. Selected students' total and sub-group average points which was taken from the competency scale)

ÖEY ve Alt Gurupları	Madde Sayısı	Puan Aralığı	Min.	Max.	X±SD
Davranışa Başlama	8	8-40	12	44	29,85±5,70
Davranışı sürdürme	7	7-35	6	41	26,47±4,94
Davranışı Tamamlama	5	5-25	5	25	17,63±4,17
Engellerle Mücadele	3	3-15	3	18	9,21±2,73
Toplam	23	23-115	44	115	82,66±11,99

Tablo 5'de; I., II., III. ve IV. sınıf öğrencilerinin ÖEY ölçeği alt grup puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu ve aralarındaki farkın önemsiz ($P>0,05$) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaşı ile ÖEY puanı arasındaki ilişkide anlamsız bulunmuştur ($r=0.09$, $p>0.05$).

Tablo 5. Çalışmaya alınan öğrencilerin okudukları sınıflara göre ÖEY ölçeğinden aldıkları toplam ve alt grup ortalama puanları (n=233)
(Table 5. Regarding their class, selected students' total and sub-group average points which was taken from SES)

Alt Guruplar	1.sınıf n=70	2.sınıf n=61	3.sınıf n=48	4.sınıf n=54	F	P
Davranışa Başlama	29,23±5,86	29,72±5,78	31,52±5,23	31,52±5,23	1,827	$P>0,05$
Davranışı Sürdürme	26,31±5,62	26,33±4,61	26,71±4,45	26,63±4,92	0,095	$P>0,05$
Davranışı Tamamlama	16,64±3,97	17,87±4,13	18,67±4,55	17,72±3,95	2,414	$P>0,05$
Engellerle Mücadele	9,30 ±2,65	8,75±2,95	9,42±2,35	9,41±2,48	0,777	$P>0,05$
Toplam ÖEY	81,60±12,34	81,68±10,89	85,68±12,09	82,44±12,44	1,314	$P>0,05$

Çalışmaya alınan öğrencilerin ÖEY algısı ve alt boyutları ile benlik saygısı arasındaki ilişki incelendiğinde ÖEY ile "engellerle mücadele" hariç, diğer alt gruplarıyla benlik saygısı arasında iyi bir korelasyon mevcuttur (Tablo 6).

Tablo 6. Çalışmaya alınan öğrencilerinin benlik saygısı ile ÖEY ve alt grupları ortalama puanları arasındaki ilişki.
(Table 6. Distribution of relations between self-esteem and SES points (with its sub-group points) of selected students)

	Benlik Saygısı	
ÖEY	r.0,439	$P<0,05$
Davranışa Başlama	r.0,402	$P<0,05$
Davranışı Sürdürme	r.0,364	$P<0,05$
Davranışı Tamamlama	r.0,204	$P<0,05$
Engellerle Mücadele	r.0,115	$P>0,05$

5. TARTIŞMA (DISCUSSION)

Çalışmaya alınan öğrencilerin benlik saygısı puanı ile aile tipi arasında anlamlılık bulunmuştur ($p=0.05$). Çekirdek aileye sahip öğrencilerin benlik saygısı puan ortalaması 73.02±14.29, geniş aileye sahip öğrencilerin benlik saygısı ise 67.92±19.37'dir (Tablo 2).

Benlik saygısının düşük olmasının sebeplerinden biri de anne - babanın çocuğa ilgi göstermemesinden kaynaklanmaktadır. Aileler çocuklarını güvende hissettirerek, ait olma ve yeterlilik duygularını yaşatarak, uygun rol modeli olarak, başarısızlıkları kabullenerek onların benlik saygılarını yükseltebilirler [9]. Buna göre çekirdek ailede anne, baba ve çocuk iletişiminin geniş aileye göre daha güçlü olduğu söylenebilir. Yılmaz'ın hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada da çekirdek aileye sahip öğrencilerin atılganlık düzeyleri geniş aileye sahip öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Çekirdek ailede çocuğa gösterilen ilginin olumlu yönde fazla olması gençlerin yüksek benlik saygısı ve atılganlık düzeyine sahip olmalarına neden olmaktadır ve bu istendik bir durumdur [10].

Çalışmaya alınan öğrencilerin benlik saygısı puanı ile babalarının eğitim durumları arasındaki ilişki incelendiğinde babası okur-yazar olmayan öğrencilerin benlik saygısı puan ortalamaları 60.44 ± 22.13 , babası yüksek okul mezunu öğrencilerin benlik saygısı puan ortalamaları 76.11 ± 15.95 bulunmuştur ($p > 0.05$). Yapılan ileri LSD analizinde ise babası okur-yazar olmayan öğrencilerle diğer öğrenciler arasında anlamlılık bulunmuştur. Kahrıman'ın çalışmasında babanın eğitim düzeyi arttıkça benlik saygısının artmasına rağmen aradaki ilişki anlamlı bulunmamıştır [11]. Wiltfang ve Scarbecz, 1990 yılında yaptıkları çalışmada baba eğitim düzeyinin, adöloşanların benlik saygısını orta derecede olumlu etkilediklerini bulmuştur [12]. Swenson ve Prelow'un adöloşanlarda yaptığı çalışmada sonuçlarımızla benzerdir [13]. Babanın eğitim düzeyi yükseldikçe çocuklarına karşı daha demokratik oldukları, geleneksel değerlerden daha farklı, bağımsız rolleri olan çocuk yetiştirdikleri düşünülmektedir. Çalışmaya alınan öğrencilerin benlik saygısı puan ortalamaları ile anne eğitimleri arasında anlamlılık bulunmamıştır. Sonuçlarımız yapılan diğer çalışmalarla benzerdir [10].

Çalışmaya alınan öğrencilerin ÖEY ölçeği puan ortalamaları 82.66 ± 11.99 , davranışa başlama puan ortalamaları 29.85 ± 5.70 ; davranış sürdürme 26.47 ± 4.94 ; davranış tamamlama 17.63 ± 4.17 ; engellerle mücadele puan ortalaması 9.21 ± 2.73 bulunmuştur (Tablo 4). Sonuçlarımız Keskin ve Orgun'un Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerinde yaptığı çalışma ile benzerdir [14]. Algılanan özyeterliliği düşük olan bireyler, bazı şeylerin kendi düşüncülerinden daha zor olduğuna inanırlar. Buda onların depresyon, stres, anksiyeteyi daha fazla yaşamalarına ve olaylara dar çerçeveden bakmalarına neden olur. Öz etkililiği yüksek olan bireyler ise yaratıcı düşünce ile daha rahat olarak zor görev ve aktivitelerine başlayabilirler. Bu kişilerin iş ve akademik performansları daha yüksektir [15].

Çalışmaya alınan öğrencilerin sınıflarına göre ÖEY ölçeği ve alt gruplar puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu ve aradaki farkın anlamsız olduğu görülmüştür (Tablo 5). Yiğitbaş ve Yetkin bizimle aynı sonuçları bulurken Tiller 1995'te öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada sınıf arttıkça ÖEY puanının arttığını bulmuştur [16 ve 17]. Sonuç olarak, öğrencilerin aldıkları eğitimin ÖEY düzeyini etkilemediğinin yanında, ÖEY düzeyini öğrencinin yaşadığı yer, anne baba eğitimi gibi pek çok faktörün etkilediği düşünülmektedir.

Çalışmaya alınan öğrencilerin ÖEY algısı ve alt boyutları ile benlik saygısı arasındaki ilişki incelendiğinde ÖEY ile 'engellerle mücadele' hariç diğer alt gruplarıyla benlik saygısı arasında iyi bir korelasyon olduğu bulunmuştur. Francis ve James'in 711 adöloşanla yaptıkları çalışmada ÖEY ile benlik saygısı arasında anlamlılık bulunması çalışmamız sonuçları ile benzerdir [18]. Davranışa başlama, bireyin kararlılığını ve kendine güvenini yansıtmaktadır. Bireyin kendisi hakkındaki olumlu inançları benlik saygısını da artırmaktadır. Schwarzer'in açıklamasına göre, bireyin akıl ve ruh sağlığını bozan ve

kendisi hakkındaki algılarını negatif yönde etkileyen durumlar (anksiyete, nevroz, depresyon, psikiyatrik hastalıklar) bireyin ÖEY algısını olumsuz yönde, sağlıklı bir ruh hali ve olumlu algı ve durumlar ise (yüksek benlik saygısı, iyimserlik, başarı algısı) bireyin ÖEY algısını olumlu yönde etkilemektedir [19].

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTS)

Çalışmanın sonuçlarına göre; öğrencilerin sınıf, cinsiyet, anne eğitimi ve kredi alma durumu ile benlik saygısı puanları arasında anlam bulunamazken, aile tipi ile benlik saygısı puanı arasında anlamlılık bulunmuştur. Hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin benlik saygısı düzeyleri, sağlık memurluğu bölümünde okuyan öğrencilere göre yüksek bulunmuş ve sonuç anlamlı çıkmıştır.

Bireyin ÖEY ile benlik saygısı arasında aynı doğrultuda ve ÖEY ölçeğinin "davranışa başlama", "davranışı sürdürme", "davranışı tamamlama" boyutları ile bireyin benlik saygısı arasında aynı doğrultuda bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

Güçlü bir benlik saygısı düzeyinin olumlu ve yüksek olması doğrultusunda, ana ve baba adaylarına benlik saygısının geliştiği evreler ve etkileyen faktörler hakkında konu ile ilgili broşürler ve kitapçıklar hazırlanarak bilgilendirme yapılması önerilebilir.

Benzer araştırmalar yapılarak engellenebilir sonuçlara ulaşırsa, öğrencilerin ÖEY ve benlik saygısını arttıracak girişimlerle ilgili ortak bir yaklaşımla eğitim programları geliştirilebilir. Derslerde öğrencilerin benlik saygılarını artırıcı öğretim stratejileri uygulanabilir.

Bireyin ÖEY algısı ve benlik saygısı; sağlık davranışları, atılacak durumları, yaşam kalitesi, anksiyete, okul başarısı, kariyer yapma isteği gibi etkili olabilecek faktörlerle karşılaştırılabilir.

Öğretim elemanlarının ÖEY algısını yükseltici/geliştirici bir tutum sergilemeleri için ÖEY düzeyine etki eden faktörler hakkında bilgilendirilmeleri önerilebilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Yörükoğlu, A., (1998). Gençlik çağı. 10. Basım, İstanbul, Özgür Yayınları, s:105.
2. <http://www.utexas.edu/student/selfesteem>. Başlık: Better Self Esteem. Erişim Tarihi: 26.01.2007.
3. Aştı, N., ve Bilgin, H., (1997). Hemşirelik yüksekokulu öğrencileri ile diğer üniversiteli kız öğrencilerde benlik saygısının karşılaştırılması. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu. Kıbrıs.
4. Çam, O., Khorshid, L., ve Özsoy, S.A., (1998). Öğrencilerin çalışma davranışı, sınav kaygısı ve benlik saygısının başarı düzeyine etkisinin incelenmesi. EÜHYO Dergisi. 14,(3), ss:243-255.
5. Bandura, A., (1982). Self-efficacy mechanism in human agency, Amerikan Psychologist, 37, (2), ss:122-147.
6. <http://en.wikipedia.org/wiki/Self-efficacy>. Konu Başlığı: Self-efficacy. Er. Tarih: 25.01.2007.
7. Schwarzer, R., (1996). Generalized self-efficacy: Assesment of a personal coping resource, Diagnostica 40, (2), ss:15-23.
8. Gözüm, S., ve Aksayan, S., (1999). Öz-etkililik yeterlilik ölçeğinin türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirliği. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2,(1), ss:21-34.
9. <http://www.kidshealth.org/parents/emotions/feelings/selfesteem.html>Sayfa Adı: Developing Your Childs Self Esteem. ET: 25.01.2007

10. Yılmaz, S., ve Ekinci, M., (2001). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygısı ve atılganlık düzeyi arasındaki ilişki. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 4,(2), ss:1-10.
11. Kahriman, İ., (2005). Karadeniz teknik üniversitesi Trabzon sağlık yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. CÜ HYO Dergisi. 9,(1), ss:24-32.
12. Wiltfang, G.L., and Scarbecz, M., (1990). Social class and adolescents' self-esteem: Another look. Social Psychology Quarterly, 53, pp:174-183.
13. Swenson, S., and Prelow, H., (2005). Ethnic identity, self esteem, and perceived efficacy as mediators of the relation of supportive parenting to psychosocial outcomes among urban adolescents. Journal of Adolescence. 28,(4), pp:465-477.
14. Keskin, Ü.G. ve Orgun, F., (2006). Öğrencilerin öz-etkililik yeterlilik düzeyleri ile başa çıkma stratejilerinin incelenmesi. Anatolian Journal of Psychiatry. 7, ss:92-99.
15. <http://des.emory.edu/mfp/eff.html>. Overview of social cognitive theory and of self-efficacy. Yazarın adı: Frank Pajares. ET: 25.01.2006.
16. Yiğitbaş, Ç., ve Yetkin, A., (2003). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin Öz-etkililik-yeterlilik düzeyinin değerlendirilmesi. CÜHYO Dergisi. 7,(1), ss:6-13.
17. Tiler, D., (1995). Self-efficacy in college students. www.mwsc.edu/psychology/_research/psy302/fall95/tiller.html
18. Francis, L.J., and Jones, S.H., (1996). Social class and self-esteem. Journal of Social Psychology, 136, pp:405-409.
19. Schwarzer, R., and Renner, B., (2000). Social-cognitive predictors of health behaviour: Action self-efficacy and coping self-efficacy. Health Psychol, 19, pp:487-495.